

CSIKI LAPOK

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TARSADALMI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Váczár L. könyv- és papírkereskedése Csikszereda, hová a lap szellemi részét illető minden közlemény, valamint hirdetések és előfizetési díjak is küldendők.
— Telefon hívószám 20. —

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. ELTHES GYULA

Megjelenik minden szerdán.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor. (Külföldre 16 K.)
Félévre 6 kor. Negyedévre 3 kor.
Hirdetési díjak a legolcsóbban számíttatnak
Köziratok nem adatnak vissza.

A legelső magyar ember.

IV. Károly király születése napját ünnepelte két ország népe. Hálaadó imák szálltak a templomokban az ég felé, a honfűség és szeretet talajából kivirágzanak a vágyak, hogy sokáig, boldogan éljen együtt tökéletes harmóniában a békében és a békének élő munkás, megerősödött magyar nemzettel az ifjú király. A történelemnek legkhaosztikusabb korszakában foglalta el a trónt, amely uralkodásával csak megszilárdult és vette kezébe a jogart, amelynek minden nemes gesztusából csak kormányzói bölcsességet és hadvezéri gyorsaságot ismertünk meg. A nagy khaoszban tisztán látja az erkölcsi vilárendet, amelyen az új világnak tel kell épülnie s az uralkodást nem a háboru vérvörös ígéivel, hanem a béke szent és drága korszakának ígéretével kezdte meg. Háboru van. Csillagó diszbe, fénybe nem öltözött az ország, hiszen az ünnepeltetést férfiasan elhárította magától, de a szivekben nem olthatja el azokat az apró lángocskákat, amelyek akkor kezdtek kivirulni, mikor a nemzete sebéből ömlő vérpatakat a béke első komoly felajánlásával megakart állítani. IV. Károly látta az üszkös falvak rémes lobogását, látta könnyelmű, kalandor politikusok vakmerő és örült gögjétől, hatalmi hazardjászmától félrevezetett országok összeomlását, hallotta a sebesültek és haldoklók szivettépő jajgatását és hörgését. Szívében tárt kapura, érzékeny lemezre talált a nyomornak és szenvedésnek, a nélkülözésnek és árvaságnak minden sötét képe, amelyeket a háboru réme festett az emberiség vonagló testére véres ecsetvonásokkal. IV. Károly emberséges szívében a való rémképeinek e hosszú, fájdalmas sorozatából kisarjadhatott a béke vágya és ha majd sudárba szökken az az árván lengő, kis gyenge töcske, érezzük, tudjuk, hogy gondos kertésze lesz és az ő szive fog a leghimnikusabban ujjongani, mikor a béke fája virágzásba borul és megtermi áldó, népeket fentartó gyümölcsseit.

— *A választójog és a csiki képviselők.* Egyik fővárosi lap írja: A kormánypárt tagjai közül, hir szerint, a következő képviselők nem szavazzák meg az általános, egyenlő, titkos választójogot: Bethlen István gróf, Gáll Sándor, Förster Aurél, Gyórfy Gyula, Szereday Aladár, Rákosi Viktor, Zboray Miklós, Sennyey Miklós báró, Simonyi-Semadam Sándor, Tüdös János, Kovácsy Kálmán,

Zsedényi Ede, Muzsa Gyula, Török Kálmán, Ince Domokos, Horváth Mihály. Érdekes, hogy e névsorban két pártunkivüli függetlenségi képviselőnk, Ince Domokos és Gyórfy Gyula dr. neve is szerepel.

Pro Transsylvania Csikmegyéért.

Tolnay főispán akciója.

Csikszereda, augusztus 17.

Dr. Tolnay Lajos főispán, még hivatali állásának elfoglalása előtt, intervenált a Pro Transsylvania kormányzó tanácsánál az ellenségtől legérzékenyebben sújtott Csikvármegye napközi otthonainak érdekében. Intervenciója igen nagy eredménnyel járt, mennyiben a Pro Transsylvania Országos Segítő Bizottság a csikvármegyei napközi otthonok fenntartási költségeire egyelőre 120,000 koronát bocsájtott Tolnay főispán rendelkezésére és ezen összeget a Csikszeredai Takarékpénztárhoz már át is utalta.

Ezek a napközi otthonok vármegyénkben több ezer gyermeknek nyujtanak ellátást, gondozást és nevelést. Vármegyénkben ezideig 20 helyen alakult meg és pedig Csikszeredán, Csiktaploczán, Csikszenttamáson, Csikszentgyörgyön, Csikmadarason, Madéfalván, Csikrákoson, Csikszentdomokoson, Csikmenaságon, Ditróban, Lázárfalván, Gyergyószentmiklóson, Szárhegyen, Gyergyóremetén, Gyergyóalfaluban, Gyergyóujfaluban, Kilyénfalván, Gyergyótekerőpatakon, Gyergyócsomafalván és Zsögödön. A szervezést és irányítást dr. Berze Nagy János kir. tanfelügyelő igen nagy ambícióval és fáradhatatlan ügybuzgalommal intézi. A szervezetek vezetését és felügyeletét a lelkészek, tanítók és tanítónők látják el.

Az otthonokban élelmezett gyermekekre naponként és fejenként 1 korona költség esik.

Az otthonok megvizsgálása végett a Pro Transsylvania részéről dr. Zombory László ügyvezető-igazgató a legközelebbi napokban vármegyénkbe érkezik.

Az otthonok létesítése és fenntartása rendkívül humanus és szociális alkotásai a Pro Transsylvaniaiának. A kitűzött cél elérése biztosítva van azáltal, hogy az otthonok szervezése, vezetése, irányítása és ellenőrzése a legjobb kezekbe vannak letéve.

Tolnay főispán már több napközi otthonnak utalt ki egy havi szükségletet és ugyanezt valamennyi már legközelebb megkapja.

Azokban a csikvármegyei községekben, ahová a lakosság még nem térhetett vissza, mihelyt a kedvező hadihelyzet lehetővé teszi a visszatérést, a főispán a napközi otthon szervezése iránt haladéktalanul intézkedni fog.

Az oláhvilágban itthon.

Irta: Ferencz József.

Csikjenőfalva, aug. 15.

1916. augusztus 28-ika örökre emlékezetes marad Csikvármegye történetében. E napon, a reggeli órákban terjedt el a vármegye községeiben a riasztó hir, hogy az oláh betörés elől menekülni kell.

A községek egész napon át nyüzsgő hangyabolyhoz hasonlítottak. Mindenki készült a bizonytalan nagy utra. A kiknek igás fogatjuk volt szekereken, akiknek nem volt, karjaikon iparkodtak egyet-mást megmenteni.

Családomat én is utra tettem, magam pedig visszamaradtam, hogy a vett rendelkezés értelmében, mint községi bíró, utolsó pillanattig helyemen maradhassak.

Az utolsó pillanat akkor érkezett el, mikor néhány nap mulva az oláh járőrök behatoltak a községbe, a lakásokat átkutatták s a fosztogatásokat megkezdtették.

Lakásom ajtóit és ablakait nyitva-tárva hagyva, én is elindultam, hogy marhácskáimat Udvarhely felé tereljem.

Az erdőre érve, meglepetve láttam, hogy községem lakosai, alig 10—15 család kivételével, mind az erdőn húzták meg magukat s szándékuk sincs tovább menni.

Mire marhácskáimat összeszedhettem s utnak indulhattam volna azokkal, az oláh járőrök oda is áthatoltak, engem elfogtak, marháimat pedig elhajtották.

Több mint 120 férfit fogdostak össze az erdők sűrűjéből, hová rejtőzve voltak. Vadászkutyákkal kutatták fel az erdőnek minden zegzugát s a kit elcsiphettek, szuronyok közé fogva kísérték a gyűjtőhelyre.

A gyűjtőhelyen faggadtak, vallattak, hogy merre vannak a magyar katonák. Persze egyikünk sem adott felvilágosítást, a mi szerfelett boszantotta az előttünk feszengő oláh tiszteket. Nyomban ki is hirdették, hogy kifognak kísérni „Osztorós” hegyre, hol csapataik vannak s ott irgalom nélkül főbe fognak löni.

Sorba állítottak, szuronyok közé fogtak s elindítottak a vesztőhely felé. Busan, sőtlanul haladtunk a meredek hegyi utakou. Tikkasztó meleg volt, csak úgy csurgott az izzadság homlokunkról.

Délután 6 órára érkezünk fel a hegyre, a bocskoros oláh vitézek közé. Szikrázó, vad szemekkel fogadtak. Hogy tettelegesen is nem bántottak, csak a kíséző járőrnek köszönhetjük.

Itt egy mogorva ezredes elé állítottak, ki újból azt akarta tőlünk hallani, hogy hol és merre vannak a magyar katonák. Természetesen neki is megtagadtunk minden felvilágosítást.

Valamennyi között az én helyzetem volt a legkomolyabb, mivel engemet magyar tisztnek tartottak és kémkedéssel vádoltak.

— „Te ki vagy?” — szölt keményen hozzám az ezredes.

— „Én egy nyugalmazott professzor vagyok“.

— „Hát akkor miért vagy paraszt ruhában?“

— „Az erdőn töltöttem az éjszakát, a hideg ellen vettem magamra“.

Az ezredes nem hitt szavaimnak, míg a tolmács, ki egy átszökött magyar csendőr volt, személyazonosságomat nem igazolta.

Kihallgatás után egy tisztas közepére telepítettek le. A népves és hideg földről még csak felállani sem volt szabad. Kinos és hosszú volt az éjszaka. Nem bírtunk aludni, mert a reggeli órákra volt kitűzve a halálos ítélet végrehajtása. Az éj csendjében csak egy-egy sóhajlás volt hallható. Atkoztuk magunkban a sorsot, mely minket a vadhorda kezébe jutott.

Reggel soraköztattak. Biztosra vettük, hogy utolsó óráinkat éljük s pár pillanat múlva már csak a múlté leszünk. Nem így történt. A parancsnok oláh tiszt kijelentette, hogy a haláltünetektől elállnak, de a munkabírókat közülünk kiválogadják és katonáknak besorozzák.

Erre meg is kezdődött a sorozás a szabad ég alatt, esőben és szelben. Még a 70—75 éves embereket is előállították és megvizsgálták. Az első napi sorozás eredményével nem volt megelégedve az ezredes s azért azt másnap is folytatták. Ekkor már a 120 ember között alig találtak 20-at alkalmatlannak, a többi mind besorozták.

Ekkor újból az ezredes elé állították. Az ezredes most az ő mindenhatóságával úgy határozott, hogy csak hetet tart vissza tuszna, a többi haza engedi. Erre közülünk hetet kiválasztott a sorból s tudunkra adta, hogy mindaddig, míg csapatai tovább nem vonulnak, foglyok maradunk. Ha ezen idő alatt az itthonmaradottak közül valaki bújja az ő katonait, avagy a telefonhálózatot elvágja, minket irgalom nélkül főbe lövet, mert mi felelősek leszünk az összes itthonmaradt lakosság viselkedéséért.

Mikor fogolytársaink eltávoztak, minket heten szuronyok közé fogtak s Libánig bajtoltak. Itt már tisztességesebb és jobb érzésű emberek közé kerültünk, kik azt látták, hogy ártatlanul hurcolnak egyik hegyről a másikra s azért iparkodtak is szenvedéseinket enyhíteni.

Egy kis erdei lakba szállásoltak be, leveses és húsos vendégek meg. Négy napi keserves koplalás után elég izletesnek találtuk az adott eteleket.

Reggel újból szuronyok közé fogtak s este a községbe kísérték. Itt a járőrvezető káplár kiállította az elutasítási igazolványokat s azzal szabadon engedett.

Siettünk lakásainkra, hogy magunkat kipihenessük, de azokat összetörve és teljesen kifosztva találtuk.

A szenvedések kálváriájától kimerülve hajtottam este nyugalomra fejemet. De alig esükdöttem be szemem, fegyverzörgés riasztott fel álomból. Öt szuronyos oláh katona állott előttem. Tolmács által felszólítottak, hogy mint községi bíró, kövessem őket a parancsnokhoz tiszthez. Engednem kellett, követtem őket.

A tiszt azt kívánta tőlem, hogy kerítsek neki leányt, szerezzek jó bort és teremtsék öt fuvart. Kerekén kijelentettem, hogy a parancsnak nem tudok eleget tenni. Erre a tiszt 30 szuronyos katona közé fogatott s kiadta embereinek a parancsot, hogy addig kísérgessék a községben, míg a kívánt dolgokat elő nem állítom.

A község egy sötét, csendes temetőhöz hasonlított. Seből világítást nem lehetett látni. Négy lámpa fényénél megindultunk a község alsó végén bokáig érő sárban. Én mind olyan házakhoz vezettem be a bocskoros bandát, a hol tudtam, hogy senki sincs haza. Mikor a tizedik üres lakásba is bevezettem, a járőrvezető őrmester kiadta a parancsot, hogy visszamegyünk a tiszthez, mert céltalannak látszik minden további faradozás.

A tiszt magánkívül volt barátságban, hogy terve nem sikerült. Engem egy kis szobácskába záratott s fegyveres katona őrzetere bizott csak reggel szabadultam meg, mikor a csapat tovább vonult.

Üres lakásomnak egy félreeső kis szobácskájában huztam meg magamat, azon eltökél-

szándékkal, hogy többé életjelt nem adok magamról. Félnem kellett, hogy engemet is, mint sok másokat, földmunkára hurcolnak.

Igy éltem néhány napon át. Ekkor újból elárulta valaki hoonléteimet a megérkezett oláh csendőröknek. Ezek minden áron látni akartak. Többször hívtak az őrsre, de én a felhívásnak nem engedelmeskedtem.

Ha a hegy nem ment Məhemedhez, Məhemed ment a hegyhez. Pár nap múlva a csendőrök rontottak be hozzám s tolmács által tudomásomra adták, hogy bírónak ki vagyok nevezve s főbeövés terhe mellett tartozom rendeleteiket és parancsaitak teljesíteni. A vér agyamba futott s igazán még csak most kezdetem bűnni, hogy az első pillanatban miért nem menekültem el én is.

Másnap már hozta a küldőne, ki magyarul nem tudott, a parancsokat, de nem értettük egymást. Én csak áltam és hámultam. Csakhamar belátták, hogy velem nem sokra mennek, azért olyan embert kerestek a községben és neveztek ki bírónak, aki tudott románul s így megértette őket.

Engem ettől a peretől kezdve nem háborgattak. Amennyire mertem az utcán mozogni, iparkodtam a község és polgárság vagyonát megmenteni. Az elmenekültek házaikat felkerestem s veteményeik betakarításáról gondoskodtam. A lakosság főli tegeit intettem, hogy rejtőzzenek el a községbe bejáró oláh katonák elől. A kiket elfogtak, iparkodtam kezeik közül kimenteni, hol szép szóval, hol pénzzel.

Igy teltek napjaink az oláh urakom alatt míg újból kisütött a magyar szabadság fényes napja. Az oláhok visszavonulása után megjelent magyar huszárokat a lakosság határtalan lelkesedéssel fogadta. Sirtunk örömlünkben, hogy újra láthatjuk vitéz katonáinkat.

Sokat szenvedtem, sok lelki izgalmon mentem át, de feledni tudok mindent, mert megnyugtat az a tudat, hogy hazafiatalanul egy percig sem viselkedtem.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Személyi hír.** Gyalóky Sándor vármegyénk volt főispánja kedden este Debreczenbe utazott, hol novemberig tartózkodik és akkor vegleg Kolozsvárra költözik.

— **Tolnay Lajos főispán megérkezése.** Dr. Tolnay Lajos, vármegyénk új főispánja augusztus hó 12 én délután 4 órakor, Ugron András Beszterce-Naszód vármegye főispánja kíséretében, automobilon városunkba érkezett. A vármegyeház kertjében a vármegyei tisztviselők élén Fejér Sándor alispán üdvözölte az új főispánt, ki az alispán beszédére meleg szavakkal válaszolt. Tolnay főispán kedden vette át a főispáni hivatalt Gyalóky Sándor volt főispántól és ugyanakkor elfoglalta állását. Szerdán reggel hivatalos ügyben Budapestre utazott és csak az augusztus hó 27-én tartandó installációra tér vissza. A 27-én délelőtt 11 órakor tartandó installációra a meghívók most hocsajtatnak ki. Az installáció a háborus viszonyokra való tekintettel ezuttal minden nagyobb ünnepség nélkül fog megtartatni. Az új főispán 37 éves, római katolikus, a marosvásárhelyi 9 honvéd huszárezred főhadnagya, három éven át a fronton harcolt, igen sok kitüntetésre van, közöttük a vaskorona rend. Középkislovák D. van, a jogot Budapesten és Parisban az Ecole de droiton végezte. Ügyvédi vizsgát Marosvásárhelyen tett. Beszél magyarul, németül, franciául és románul. Ügyvéd és a 48 as függetlenségi párt elnöke volt Dáván, hol földbirtoka is van. Kiválóan képzett és tehetséges ember.

— **A király születésnapja.** Az elmúlt évek minden augusztus havában volt egy nap, amelyen a monarchia minden polgára lojális szerencsekívánatait küldte lelkéből az ősz uralkodó felé. Augusztus 18... Ferencz József király és császárnak születésnapja. — Amde augusztus 18-ika ime már csak emlék. Szürke kalendáriumi nappá devalválódott. Új király, új nap. És a csodálatos véletlen nem sok változtatást tett a multon. Károly király augusztus hó 17-én született. És most már e nap íródik be piros betűvel a magyar lélek kalendáriumába. Pénteken hálandó diszistenitisztelek tartatott a helybeli róm. kath. templomban, melyen a katonai és polgári hatóságok testületileg vettek részt.

Augusztus 14-én a szövetséges bolgár király 30 éves jubileumán, a katonai és polgári hatóságok részvételével szintén hálandó istenitisztelek tartatott.

— **Kitüntetések.** A világháboru negyedik évében is talán a legnagyobb megpróbáltatásoknak a csikvármegyei közalkalmazottak vannak kitéve, kik átszenyedték a román betörést és immár egy ezttendeje, távol család juktól, ezernyi nehézség között teljesítik kötelességüket. Jöleső érzéssel és örömmel olvasunk a csikvármegyei közalkalmazottak egy részének jól megérdemelt kitüntetését és előléptetését, közöttük első sorban Szacsavay Imre táblabírói kinevezését, Bodor Gyula, Wellman Samu, Várady Zsigmond és dr. Berze Nagy János kitüntetését, valamint a bírósági előléptetéseket. A kitüntetések igen érdemes köztisztviselőket értek és a vármegyében örömmel vettek hírül.

Részletes tudósításunk a következő

A király a háboru alatt teljesített buzgó működésük elismeréséül Bodor Gyula főerdőtanácsosnak, Székely Jenő földmives-iskolai tanfelügyelőnek, Gyarmathy Mózes erdőtanácsosnak, dr. Berze Nagy János tanfelügyelőnek, Wellman Samu kir. ügyésznek a II. osztályu polgári hadiérdemkeresztet, Várady Zsigmond posta- és távirda felügyelőnek, Berecz János, Barabás József, Vető Gyula, Sztankó Zoltán erdőmérnököknek a III. osztályu polgári hadiérdemkeresztet adományozta. Várady Zsigmondot, a csikszeredai postahivatal vezetőjét egy második szép kitüntetés is érte, mennyiben a király a háboruban teljesített kitűnő szolgálatai elismeréséül a koronás arany érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján adományozta. — Szacsavay Imre csikszeredai kir. járásbírónak az ítélőtáblai bírói címet és jellegűt adományozta, Száva Antal erzsébetvárosi járásbíró, Csiszár János csikszeredai törvényszéki bíró, Szabonyi Gerő gyerogyózentmiklósi és Veres Árpád csikszeredai járásbírákat a VII. fizetési osztályba sorozott törvényszéki bírákká, illetve járásbírákká, Zayvon Kálmán gyerogyózentmiklósi járásbíró, dr. Pattantyus Ábrahám János marosvásárhelyi, Márton Sándor, Kovács Károly csikszeredai alügyészeket, Eltzenbaum Viktor és Nagy Mózes csikszeredai törvényszéki albirákat, Zakariás Gyula gyulafehérvári törvényszéki és dr. Bocskor Árpád marosillyei járásbírói albirákat jelenlegi székhelyükön törvényszéki bírákká, járásbírákká, illetve ügyészekké kinevezte.

— Az igazságügyminiszter Henter Géza csikszeredai kir. járásbírói és dr. Kovács Miklós budapesti kir. törvényszéki jegyzőket jelenlegi alkalmazásuk helyén a IX. fizetési osztályba nevezte ki.

— **Katonai előléptetések.** A király csikbánkfalvi Keresztes Artur vezérkari századost őrnaggyá, Hadffy Imre altábornagy gyalogsági tábornokká, gróf Maronzi Gábor és Goldbach Antal vezérőrnagyok altábornaggyá, Pohl Albert, Karleusa Fülöp és Soós Károly ezredesek vezérőrnaggyá neveztettek ki.

— **Maximális gabonaárak Csikban.** A most megjelent kormányrendelet Csikvármegye területére a gabonaárakat a következőképpen állapította meg: A buza maximális ára augusztus 31-ig 50 korona, augusztus hó 31-től november hó 1-ig 48 korona, november hó 1-től 45 korona. A rozs ára augusztus hó 31-ig 48 korona, augusztus 31-től november 1-ig 46 korona, november 1-től 43 korona. Az árpa ára 45 korona, a zab ára 44 korona és a köles ára 46 korona métermázsánként.

— **Installációs közgyűlés.** Csikvármegye törvényhatósági bizottsága hétfőn délelőtt 11 órakor iktatja be dr. Tolnay Lajos főispánt. Az új főispánt vasárnap este 6 órakor a vasúti állomáson dr. Ujfalusi Jenő polgármester a város nevében üdvözlő és fogadja, melyen a városi, törvényhatósági tisztviselők, hivatalfőnökök és városi képviselőtestületi tagok is megjelennek. Hétfőn délelőtt fél 10 órakor ünnepélyes istentisztelet lesz a róm. kath. templomban. A törvényhatósági közgyűlésen Tolnay főispánt Fejér Sándor alispán, Szász Lajos főjegyző és Szabó György gyergyói kerületi főesperes üdvözlő. A közönség részére a vármegye alispánja karzati jegyeket adott ki, melyek kaphatók a főispáni titkárnál. A belügyminister rendelete folytán beiktatás után bankett nem lesz.

— **Sholgalati beosztás.** A vármegye főispánja Puskás Imre Csikszereda helyettes rendőrkapitányt, saját kérésére ezen állásától, buzgó és eredményes szolgálatai elismerése mellett, felmentette és szolgálattételre, miután a gyergyótölgyesi járásba még visszatérni nem lehet, a vármegye központjába osztotta be.

— **Halálozás.** Özv. Gondos Istvánné szül. csikszentmártoni és csikmindszenti Czikoó Julianna 68 éves korában augusztus 19-én Csikszentmártonon elhunyt. Vele az ősi nemes Czikoó család idősebb ágának utolsó sarja halt ki. Elhunytát Gyula, József és Imre gyermekei gyászolják.

— **A hadikárok megtérítése.** A vármegye közigazgatási bizottsága, a legutóbbi ülésében hozott határozat értelmében, sürgős felterjesztéssel élt a belügyminiszterhez, melyben az ellenség által Csikvármegye területén okozott és megállapított hadikárok kifizetését kérelmezi.

— **Augusztusi előléptetések, ragyogó kitüntetések.** Királyunk születése napját katonáknál felejthetetlen ünneppé avatja az a jóval több, mint huszezer előléptetés és fényes kitüntetés, amely vitéz katonáinkat érte. Az előléptetettek és kitüntetettek névsorát közli a Külügy-Hadügy mai száma, amelyet bizonyára nehezen várnak tisztjeink úgy a fronton, mint szerte az országban. A páratlan katonai hetilap további tartalmából kiemeljük Szilágyi Lajos cikkét a honvédség mecénásairól, Erdélyi Jenő dr. értekezését a pápa bekezdéséről, Jákó János irását a Fok-sanii csatáról, továbbá Rimaszombati haduagynak a Lipót-renddel honorált ragyogó hőstétet, a mindenkit érdeklő katonai híreket, és tanácsokat, az érdekes büntetőjogi határozatokat, stb. A lap előfizetési ára negyedévre 6 korona. Kiadóhivatala Üllői-ut 11—13 szám alatt van.

— **Mikor fizetik ki a hadikárokat?** Kétségtelenül ez az a kérdés, a mely most a leginkább érdekli a menekülés által sújtott országreszek lakosságát. Erdélyben most folyó a hadikárfelvételek és pedig a belügyminister rendelete alapján fokozott gyorsasággal. Nálunk jórészt már be is fejeződtek a munkálatok, azonban a községeknek egymástól elszórtaságára való tekintettel nehezebben megy a dolog. A mint fővárosi tudósítónk jelenti, néhány érdekelt vármegye, köztük több a felvidékről is, legutóbb szorgalmazta a kárfelvételi munkálatok sürgősebb elintézését a kormány illetékes tagjánál, a mi azóta meg is történt. A minister ennek kapcsán kijelentette, hogy a kártérítési összegek kiutalásánál Ausztriával egyetértőleg fognak eljárni és így azok likvidálása esetleg csak akkor fog bekövetkezni, a mikor a bukovinaiak és galicaiak kártalanítására is döntés történik. Ez az egyöntetű eljárás azonban nem azt jelenti, mintha a kártalanítást valamelyik közös tárca terhére eszközölnék, mert ez esetben a magyar kincstár kénytelen volna az ausztriai karok aránylagosan nagyobb terhének egyrészt is magára venni.

— **Majláth püspök városunkban.** Gróf Majláth Gusztáv Károly erdélyi püspök Szent István napján városunkban tartózkodott. Dél-előtt ünnepélyes szent misét olvasott, bérmált és a sebesült katonákat meglátogatta. A népszerű főpásztor kedden reggel vasuton tovább utazott.

— **Szerencsés baleset.** Augusztus 14-én délután 2 órakor egy hatalmas katonai teherautomobil haladt a városhoz közel fekvő erdőn át Székelyudvarhely felé. A teherautomobilon tizennégyen voltak, valamennyien katonák és ezenkívül Domokos Sándor vármegyei aljegyző. A nehéz gépkocsi éppen Dombon Laji alatt a meredek uton igyekezett felfelé, mikor a fék és csakhamar a kormánykerék is eltörtött, mire a nehéz alkotmány gyorsan hátrafelé indult, utjában két árokkövet kidöntött, majd a tatóngó mélységbe zuhant, kétszer felborult és aztán kerekein megállt. Az automobilon erős ponyva volt, mely a bennülőket eltakarta és megakadályozta, hogy a gépkocsiból kieszenek. Csodálatos szerencse, hogy a balesetet a bennülők nemcsak átéltek, de az ijedségen kívül komolyabb bajuk nem esett, csupán egy katona szenvedett kisebb horzsolásokat.

— **Fürdőrend a csikszeredai fürdőnél.** A katonai hatóságok hivatalos óráira való tekintettel, a csikszeredai ásványvíz-fürdőn, a fürdő-rend, — az eddigittől eltérően, — a következőképpen módosul: A tisztí ásványvíz és nap fürdőket a hölgyek szerdán és szombaton d. u. 4—6 óráig, kedden pedig d. e. 11—1 óráig használhatják. Ezen fürdőket, mindennap d. u. 2—4 óráig azonban csak a katonai parancsnokságok tisztjei használhatják; a többi más tiszték, polgári urak és hölgyek csak a többi más órákban. Tekintettel arra, hogy a polgári lakosság részére átengedett nagy uszodáról a fürdőtulajdonos kellőképpen nem gondoskodott, ezért ezen uszodát is a katonaság vette kezelésébe, s ennek rendben tartásáról és használat képességéről is, szintén a fürdőhöz vezényelt katonai felügyelő fog gondoskodni. Ezen uszodánál a fürdő-rend a következő: hétfőn, szerdán, pénteken és vasárnap, egész délelőtt a hölgyek, egész délután pedig az urak használhatják. Kedden, csütörtökön és szombaton pedig, egész délelőtt az urak, egész délután pedig a hölgyek használhatják. Szükség esetén, a katonai legénység részére lefoglalt uszodát a fürdőtulajdonos az altisztől elkérheti. Polgári személyek a fürdőjegyeket és ruhákat, mint eddig is, a fürdőtulajdonostól váltják ki.

— **Üvegek, dugók és ládák felajánlása és eladása katonáinknak.** A fronton levő harcosainknak borvízzel való ellátása végett a hadsereg parancsnokságnak nagy mennyiségben szüksége van megfelelő üvegek, dugók és a pakoláshoz alkalmas faládikókra. Ilyenmü nélkülözhető tárgyak bevásárlására nézve a hadtáp állomásparancsnokság a bevezető intézkedéseket megtette. Különösen magánosak nagy mennyiségű üveg, dugó és láda felett rendelkeznek s hogy ezen mennyiségek is a hadsereg szükséglete kielégítése céljából megszerezhetők legyenek, az ilyenmü tárgyak tulajdonosai nagy jótéteményt gyakorolhatnak a harcosainkkal, ha azokat ellenérték ellenében vagy ajándékképpen átengedik a hadseregparancsnokságnak. Gyűjtő helyekül a hadtáp állomásparancsnokságok jelöltetnek meg, a melyek meg vannak azzal is bízva, hogy a kártalanítás ellenében átadott tárgyak árát kifizessék, az ajándékképp kapottakat átvegyék s kívánatra az adakozók nevét a helyi lapokban közlétegyék. $\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$, literes palackok kártalanítási áraképpen 10—15 fillér, 1 litereseké 15—20 fillér, nagyobbaké 25 fillérig terjedő összeg fizetetik. Ládákért nagyság szerint és minőségnek megfelelőleg 1—2 korona, parafadugókért nagyság szerint használtakért 1—3 fillér, ujakért 4—7 fillér állapították meg. A gyűjtésnek lehető kedvező eredménye már csak a hazai forrásipar érdekében is kívánatos volna s azért is, hogy a monarchiának más részeiből való ásványvíz behozatal kikerültessek.

— **A hadisegély felemelése.** A pénzügyminisiteriumban folynak a hadisegélyek felemelésére vonatkozó ministeri rendelet előkészületei. Minthogy a javaslat még előkészület alatt van, pontos adatokat nem lehet tudni a hadisegély felemelésének mértékéről, de annyi már is valószínű, hogy a jövőben a hadisegély körülbelül duplája lesz a mostaninak. Az új rendeletben nagy szerep jut gróf Károlyi Lászlóné javaslatának, melyet a grófné emlékirat alakjában nyújtott át a ministerel-

nöknek. Ez a javaslat a hadisegélymizériáknak a lehetőségig való megszüntetését célozza s az abban foglaltakat az Országos Hadigondozó Hivatal nagyrészt szintén magáévá tette. A grófné emlékiratában indítványozza, hogy minden községben hadisegély-veleményező bizottságot alakítsanak részben kinevezés, részben választás alapján. Ez a bizottság állapítaná meg községenként és vidékenként egy bizonyos időre, hogy mennyi az a minimális összeg, a mely az ottani viszonyok között egy ember megélhetésének biztosítására szükséges. A grófné módszere szerint meg lehetne akadályozni, hogy az illetéktelenek is segélyben részesüljenek, közgazdaságiilag és erkölcsileg pedig nagyjelentőségű előnye, hogy a segélyezett családtagok okvetlen munkára kényszerülnek. A grófné kimutatta, hogy egy községben 269 család kapott több segélyt, mint ahogy járt volna s ebben a községben az állam 1916-ban több mint 65.000 koronát megtakaríthatott volna. Az új hadisegélyrendelet figyelmébe fogja venni ezeket a tapasztalatokat s tekintettel lesz arra, hogy a dolgozni tudókat munkára serkentsék, de azoknak viszont, a kik rá vannak szorulva, a megélhetésükhöz multhatatlanul szükséges anyagi eszközöket fel tétlenül rendelkezésükre fogják bocsátani.

— **A csiksomlyói róm. kath. tanítóképző-intézetben 1917. szeptember havjában tartandó magánvizsgálatok rendje:** I. II. III. éves növendékek írásbeli vizsgálata magyar nyelv, német nyelv, mennyiségtan, rajz, szépírás és slójdéből szeptember 1-én és 3-án. I. II. éves növendékek osztály- és osztályképesítő-vizsgálata szept. 4-én. III. éves növendékek osztály- és osztályképesítő-vizsgálata szept. 5-én. IV. évfolyam osztályképesítő írásbeli vizsgálata német nyelv, mennyiségtan, rajz, szépírás és slójdéből szeptember 6-án és 7-én. IV. évfolyam osztály, illetve osztályképesítő vizsgálata német nyelv, mennyiségtan, fizika, egészségtan, gazdaságtan, ének, zene és tornából szeptember 10-én és 11-én. IV. évf. befejező képesítő írásbeli vizsgálata szept. 12-én. IV. évf. befejező képesítő szóbeli vizsgálata szept. 14. és 15-én. Az intézet igazgatósága felhívja azon növendékeket, kik tanulmányaikat a csiksomlyói róm. kath. tanítóképzőben óhajtkják folytatni, hogy ezen szándékukat az igazgatóságnak mielőbb jelentésk be.

— **Az alezredes és a népfelkelő.** Az egyik kolozsvári újságban olvassuk ezt az idők változását élénken jellemző kis utcai jelenetet, amely Kolozsváron játszódott le: Tegnap délután nagyon szép és tanulságos jelenet folyt le a Mátyás király-téren. Egy konflis igyekezett a Deák Ferenc-utca felé s a konflison egy főhadnagy, egy hadnagy és egy népfelkelő ültek. Mind a hármuknak egész sereg kitüntetés díszítette a mellét. A konflison a katonák a következő sorrendben ültek: a nagy ülésen a főhadnagy és a népfelkelő, a kis ülésen pedig — a hadnagy. Ebben igazán alig van valami, de hát a reglama — az reglama s egy arra haladó szigorú alezredesnek szemmet szurt a különös rend s megállította a kocsi.

— **Micsoda dolog ez,** rivalg az alezredes a hadnagyra, hogy ön felebbvalója létére a kisülésen ül s eugedi a nagy ülésen ülni ezt a népfelkelőt? Ez sérti a katonai tekintélyt hadnagy ur!

A hadnagy kiugrott a kocsiból, haptákba vágta magát és ércesen csengő, messzehangzó hangon így szólt:

— Jelentem alásan alezredes urnak, ez a népfelkelő az — édesapám s őt nem ültethetem máshová. Különben együtt küzdöttünk a Sztrypa mentén...

— Ja só! szólt az alezredes és szigorú arca megenyhült. Az más! És melegen megrázta a hős népfelkelő és fia kezét.

◆◆◆◆◆
Egy 3¹/₂ H. P. gőzgarnitúra
 alig használt, gyárilag javítva,
 szijazattal együtt eladó.
 Hol? *Megtudható a kiadóhivatalban.*
 ◆◆◆◆◆

Pályázat.

A csikjenőfalvi róm. kath. iskolassék kettő férfitanítói állásra pályázatot hirdet. Az állások javadalma egyenkint:

1. Törzsfizetés 1000 korona az iskola fenntartó község pénztárából havi előleges részletekben.

2. Fokozatos előléptetéssel megfelelő államségély.

3. Természetbeni jó lakás gazdasági épületekkel.

4. Veteményes kert.

Pályázati kérvény 1917. évi szeptember hó 15-ig beadandó az iskola szeki elnökhöz.

Férfi tanító pályázó hiányában az állások ideiglenesen nőtanító által foglalkoztatni. Ily értelemben tehát tanítónők is már most pályázhatnak egy évi ideiglenes alkalmazás végett.

Iskolaszéki elnökség.

KÖMÉNYMAGOT

bármily mennyiségben veszen

A SZÉPVIZI GYÓGYSZERTÁR.

4-

Kiadó egy szerényebb, két szoba és egy konyhából álló lakás, nagy udvarral, kerttel és minden más melléképülettel, hosszabb vagy rövidebb időre. A lakás bármikor elfoglalható. — Értekezhetni Mikó-utca 17/b szám alatt, Csikszereda.

Két fekete félvér kocsiló,

174—176 cm. magasak, eladók.

Értekezhetni a Csiki Lapok szerkesztőjével.

3-4

Szám: 375—1917.

Hirdetmény.

A csikszentmártoni közbirtokosság Csikszentmárton I. rész határában fekvő, mintegy 1400 k. hold, ugy szintén a csikesekefalvi közbirtokosság Csikesekefalva község határában fekvő mintegy 1935 k. hold erdő és legelő birtokának vadászati joga 1917. évi augusztus 1 től számított 10 évi tartamra zárt írásbeli ajánlattal egybekötött nyilvános árverésen a csikszentmártoni körjegyző irodán 1917. évi szeptember hó 1-én értekezhetni.

Vadállomány: szarvas, őz, medve, vaddisznó, kis vad.

Kiküldési ár évi 50, illetve 60 korona hasznbér.

Bővebb felvilágosítás a m. kir. erdőgondnokságnál Csikszentmártonon szerkezhet.

Csikszentmárton, 1917. évi augusztus hó 14-én.

Darvas Gábor,
közbirt. elnök.

Koncsag Lajos,
közbirt. elnök.

Egy háló-, ebédlő- és konyhabutor olcsón eladó.

Hol? Megtudható a kiadóhivatalban.

2-2

Csikkarczfalvi határban két darab öt éves 146 cm. magas piros pej ló, egyiknek csillag a homlokán és fehér sáv az orrán folyó hó augusztus közepén elveszett. Aki tud róla, értesitse a csikkarczfalvi község előljáróságot.

Egy darab mongolica tenyészkan eladó. Hol? Megmondja a kiadóhivatal.

1-

Egy jó családból való 2—3 gimnáziumi osztályt végzett fiút kereskedő tanulóknak elfogadok. Karda Gyula, Csikszereda.

1-

Sajtkészítéshez tejoltó

folyékony vagy por alakban nagyban és kicsinyben kapható

A SZÉPVIZI GYÓGYSZERTÁRBAN.

4-

A Csikszeredai Takarékpénztár Részvénytársaság zárszámadásai.

Vagyon.	MÉRLEG-SZÁMLA 1916 DECEMBER HÓ 31-ÉN.	Teher.	
Pénztár készlet	67556.22	Részvénytőke	500000.—
Váltók	1137127.88	Tartalékalap	84743.—
Jelzálogos kölcsönök	996692.—	Jótékonycél alap	4587.33
Kötelezvény kölcsönök	50539.—	Betétek	2103795.16
Előlegek értékpapírokra	13004.—	Hitelezők	9609.83
Előlegek kézzizálogokra	1972.—	Fel nem vett osztalék	3008.44
Értékpapírok:		Nyeresség áthozat	
Tőzsdén jegyzettek	297403.50	1915. évről	6467.43
Hadikölcsön kötvények	96600.—	Nyeresség esetleges inváziós károokra ideiglenesen tartalékolva	25851.07
Pénzügyi központ üzletresz és egyebek	5352.—		32318.50
Adósságok	2128.06		
Ingatlan	20000.—		
Átmeneti tételek	49687.60		
	2738062.26		2738062.26

Terhek.	VESZTESÉG-NYERESÉG SZÁMLA 1916. DECEMBER 31-ÉN.	Jövedelmek.	
Fizetések-lakbérek	16872.16	Mult évi nyereség áthozat	6467.43
Költségek	5731.96	Kamatok	155717.66
Betét kamatok	91221.—	Különfélék	16533.63
Betét kamatadó	9580.—		
Kamatok	2264.93		
Adók	9474.—		
Leírások	11256.17		
Nyeresség áthozat			
1915. évről	6467.43		
Nyeresség esetleges inváziós károokra ideiglenesen tartalékolva	25851.07		
	178718.72		178718.72

Csikszereda, 1916. évi december hó 31. én.

Balogh Géza s. k.,
ügyvezető-igazgató.

A könyvelésért: Terényi Ida s. k.,
h. könyvelő.

Igazgatóság:

T. Nagy Imre s. k., Dr. Elthes Zoltán s. k., Dr. Gál József s. k., Gyalóky Sándor s. k.,
ig. elnök. ig. tag. ig. tag. ig. tag.

Dr. Nagy Béni s. k., Orbán János s. k., Pototzky Márton
ig. tag. ig. tag. ig. tag, hadbavonult.

Felügyelő bizottság:

Dr. Bocskor Béla s. k., Fejér Sándor s. k., Dr. Györgypál Domokos s. k.,
f. b. tag. f. b. elnök. f. b. tag.

A Székely Gazdák Szövetkezete Sepsiszentgyörgy, Iskola-utca 10. szám mint Hadi Termény főbizományos

megvesz waggontételbe mindennemű terményt.

Csikvármegye részére néhány megbízható termény-

kereskedőt albizományosoknak felállítatnak.

2-2